

BEZPIECZEŃSTWO

W INDYWIDUALNYM GOSPODARSTWIE ROLNYM

Lista kontrolna

Rolniku!

Praca w gospodarstwie rolnym wymaga wielu umiejętności, często wykonujesz prace stolarskie, murarskie, obsługujesz maszyny czy naprawiasz urządzenia elektryczne. Konieczność łączenia zupełnie różnych zadań powoduje, że jesteś narażony na wypadki bardziej niż inni – w rolnictwie zdarzają się one dwa razy częściej niż w innych działach gospodarki, a wypadki śmiertelne do czterech razy częściej.

Sprawdź, co możesz zrobić, by gospodarstwo było bezpieczne dla Ciebie i Twojej rodziny – wypełnij poniższą listę kontrolną. Nie musisz jej nigdzie przysyłać, nikt nie będzie Cię oceniał. Potraktuj listę jako okazję do sprawdzenia siebie. Porozmawiaj z najbliższymi. Wystarczy chwila refleksji, a możesz zapobiec wielu nieszczęściom. W przypadku odpowiedzi „nie” – przemyśl, jakie rozwiązania mogą poprawić bezpieczeństwo na terenie Twojego gospodarstwa.

PODWÓRZE

Ogólny stan bezpieczeństwa	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy podwórze ma równą nawierzchnię bez zbędnych uskoków, występów i dołków?			
• Czy z terenu gospodarstwa uprzążane są resztki roślinne i odchody zwierzęce?			
• Czy na podwórzu jest porządek (nie ma porozrzucanych przedmiotów i ręcznych narzędzi lub leżących przewodów elektrycznych)?			
• Czy studzienki, szamba, otwory technologiczne są zabezpieczone pokrywami lub ogrodzone barierkami ochronnymi?			
• Czy podwórze jest dostatecznie oświetlone?			
• Czy w okresie zimowym systematycznie usuwasz śnieg z dróg i przejść na podwórzu oraz posypujesz nawierzchnię piaskiem?			

BUDYNKI

Stan bezpieczeństwa budynków w gospodarstwie	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy są zapewnione bezpieczne wejścia do budynków i na poddasza użytkowe, tj. nieuszkodzone drabiny, schody z poręczami, niskie progi w drzwiach i właściwe oświetlenie?			
• Czy powierzchnie podłóg i posadzek w budynkach inwentarskich są równe?			
• Czy są zamontowane zabezpieczenia, które uniemożliwiają samoczynne zamykanie się drzwi, np. w wyniku podmuchu wiatru?			
• Czy haki, śruby, gwoździe są umieszczone w ścianach budynków tylko na wysokości powyżej 2 m, co zapobiega zahaczeniu o nie podczas przechodzenia?			
• Czy otwory stropowe służące do przyjmowania i zrzucania słomy, siana czy ziarna są zabezpieczone pokrywami, barierkami ochronnymi i listwami podłogowymi?			
• Czy schody w budynkach są prawidłowo wykonane (wys. stopnia 17 cm, szer. ok. 30 cm) i nie mają ubytków?			
• Czy przy schodach jest sprawna instalacja oświetleniowa z wyłącznikiem w pobliżu zejścia i wejścia?			
• Czy używasz nieuszkodzonych drabin (o mocno osadzonych, nieruchomych szczeblach, nie-spawanych i niemalowanych) i czy posiadają one zabezpieczenia przed przewróceniem?			
• Czy jest wydzielone miejsce składowania paliw, środków chemicznych, nawozów, butli z gazem?			
• Czy drobne narzędzia i urządzenia warsztatowe są poukładane i zabezpieczone przed dostępem dzieci i osób postronnych?			

INSTALACJE I URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE

Stan instalacji elektrycznych w gospodarstwie	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy wszystkie bezpieczniki są oryginalne (nienaprawiane) i nieuszkodzone?			
• Czy wszystkie gniazda wtykowe, gniazda bezpiecznikowe, puszki, włączniki mają nieuszkodzone obudowy?			
• Czy wszystkie używane w gospodarstwie przewody i przedłużacze mają nieuszkodzoną izolację?			
• Czy instalację elektryczną wykonano bez prowizorycznych podłączeń (kabel jest zakończony wtyczką, brak połączeń „na krótko”)?			
• Czy wszelkie prace przy instalacji lub odbiornikach energii elektrycznej wykonujesz przy odłączonym napięciu?			
• Czy podczas pracy przy urządzeniach elektrycznych stoisz zawsze na suchym podłożu?			
• Czy wiesz, jak postępować w przypadku, gdy ktoś w Twojej obecności ulegnie porażeniu prądem elektrycznym?			

CIĄGNIKI

Stan techniczny i bezpieczne użytkowanie ciągnika	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy ciągnik jest zarejestrowany i posiada aktualny przegląd techniczny? Czy działa oświetlenie drogowe i sygnał dźwiękowy?			
• Czy znasz instrukcję obsługi ciągnika i stosujesz zasady jego bezpiecznej obsługi? Czy w ciągniku jest apteczka i gaśnica?			
• Czy urządzenia rozruchowe ciągników są sprawne?			
• Czy uruchamiasz ciągnik tylko wtedy, gdy siedzisz na miejscu operatora?			
• Czy przed ruszeniem ciągnikiem zawsze upewniasz się, że w pobliżu nie znajdują się jakieś osoby, np. dzieci?			
• Czy ciągnik jest wyposażony w kabinę lub ramę ochronną?			
• Czy stopnie wejściowe do kabiny są całe, niepowyginane i czyste?			
• Czy zapewniłeś porządek w kabinie (nie ma porzucanych narzędzi lub innych przedmiotów)?			
• Czy ciągnik posiada osłonę końcówki wałka odbioru mocy?			
• Czy podnośnik hydrauliczny jest sprawny?			
• Czy wychodząc z ciągnika zawsze wyłączasz silnik i zaciągasz ręczny hamulec, a kluczyki zabierasz ze sobą i przechowujesz w miejscu niedostępnym dla dzieci?			
• Czy zawsze po zakończeniu pracy wyłączasz uprzednio zblokowane hamulce kierunkowe?			
• Czy bieżnik kół ciągnika zapewnia bezpieczną jazdę?			

PRZYCZEPY

Stan techniczny i wyposażenie przyczepy	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy użytkowane w gospodarstwie przyczepy są zarejestrowane i posiadają aktualny przegląd techniczny?			
• Czy zaczep przyczepy wyposażony jest w sprężyny odciążające lub podpory zaczepu oraz sworzeń zabezpieczony przed wypadnięciem?			
• Czy przyczepy są wyposażone w drabinki ułatwiające wchodzenie i schodzenie?			

Stan techniczny i wyposażenie przyczepy cd.	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy zamknięcia burt są sprawne?			
• Czy unikasz przewożenia ludzi na załadowanej lub pustej przyczepie niewyposażonej w siedziska?			
• Czy przed odłączeniem przyczepy od ciągnika podkładasz pod koła przyczepy kliny zapobiegające samoczynnemu przetaczaniu?			

MASZYNY ROLNICZE

Stan techniczny maszyn w gospodarstwie	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy wszystkie użytkowane w gospodarstwie maszyny mają osłony na przekładniach: zębatych, łańcuchowych, pasowych, klinowych oraz na wystających, obracających się podczas pracy wałach?			
• Czy wszystkie maszyny napędzane od WOM mają osłonę końcówki wału napędowego?			
• Czy wały przegubowo-teleskopowe na całej długości mają nieuszkodzoną osłonę zabezpieczającą?			
• Czy zabezpieczasz maszyny przed przewróceniem lub opadnięciem i przygnieciem osób znajdujących się w pobliżu?			
• Czy roztrząsacz obornika jest wyposażony w siatkę ochronną zamontowaną na przedniej burcie?			
• Czy kombajn jest wyposażony w apteczkę pierwszej pomocy oraz w gaśnicę – proszkową i pianową?			
• Czy kombajn zbożowy ma sprawną technicznie drabinkę wejściową?			
• Czy podpierasz przyrząd żniwny podczas jego naprawy?			
• Czy kosiarka rotacyjna jest wyposażona w nieuszkodzony fartuch, osłaniający bębnowe mechanizmy tnące?			
• Czy unikasz usuwania słomy zapychającej prasę przy włączonym napędzie?			
• Czy maszyny napędzane silnikiem elektrycznym mają sprawną instalację elektryczną (jednolity lub prawidłowo przedłużony kabel, wtyczki, nieuszkodzoną izolację i obudowy)?			
• Czy sprawdzasz stan techniczny i usuwasz stwierdzone usterki przed rozpoczęciem użytkowania każdej maszyny?			
• Czy zapewniasz, by na pracującej lub transportowanej maszynie nie przebywały osoby postronne (o ile producent maszyny nie przewidział konieczności obsługi przez dodatkowe osoby)?			
• Czy wyposażasz w tablice ostrzegawcze maszynę, której szerokość wykracza poza obrys ciągnika (na drogach publicznych)? Czy masz przygotowany przenośny zestaw świateł do zamontowania na tej maszynie?			

PILARKI

Stan techniczny i bezpieczna obsługa pilarek	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy znasz instrukcję obsługi i zasady bezpiecznego użytkowania pilarki łańcuchowej?			
• Czy pilarka tarczowa jest wyposażona w kaptur i osłonę dolną?			
• Czy tarcza piły ma wszystkie zęby?			
• Czy pilarka do cięcia wzdłużnego jest wyposażona w klin rozszczepiający?			

Stan techniczny i bezpieczna obsługa pilarek cd.	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy przed przystąpieniem do pracy pilarką usuwasz zbędne przedmioty, by mieć odpowiednio dużo wolnej przestrzeni do pracy?			
• Czy do pracy zakładasz dopasowane ubranie z zapiętymi rękawami oraz buty z podeszwą antypoślizgową?			
• Czy podczas pracy używasz okularów ochronnych i ochronników słuchu?			
• Czy tnąc drewno na drobne elementy, używasz popychaczy?			

ZWIERZĘTA

Twoje zachowanie podczas pracy ze zwierzętami	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy w budynkach inwentarskich jest porządek i wystarczające oświetlenie?			
• Czy zbliżając się do zwierząt sygnalizujesz głosem swoją obecność i unikasz podchodzenia do koni lub bydła od strony zadu?			
• Czy dbasz o to, by zwierzęta były obsługiwane zawsze przez te same osoby?			
• Czy są wydzielone stanowiska dla samic karmiących?			
• Czy zachowujesz szczególną ostrożność w postępowaniu ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi o chorobę?			
• Czy psy w Twoim gospodarstwie mają ogrodzony kojec, w którym w razie potrzeby możesz je zamknąć?			

ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN

Stan techniczny opryskiwacza używanego w gospodarstwie i obchodzenie się ze środkami ochrony roślin	Tak	Nie	Działania dla poprawy bezpieczeństwa
• Czy użytkowany opryskiwacz posiada zaświadczenie potwierdzające jego sprawność techniczną i jest oznaczony aktualnym znakiem kontrolnym?			
• Czy zostałeś odpowiednio przeszkolony do wykonywania zabiegów chemicznej ochrony roślin?			
• Czy pamiętasz o obecności drugiej osoby podczas wykonywania oprysków środkami ochrony roślin bardzo toksycznymi i toksycznymi (T+ i T)?			
• Czy wiesz, jakiego rodzaju środki ochrony roślin stosujesz i jaka jest ich toksyczność?			
• Czy przechowujesz środki ochrony roślin w wydzielonym, wentylowanym, zamykanym na klucz pomieszczeniu?			
• Czy wiesz, jak powinno się postępować z resztkami niezużytych środków ochrony roślin, z cieczami roboczymi oraz pustymi opakowaniami?			
• Czy środki ochrony roślin przechowujesz w oryginalnych i oznakowanych opakowaniach?			
• Czy posiadasz oznakowany i wydzielony sprzęt, stosowany do przyrządzenia cieczy roboczej?			
• Czy zabiegi ochrony roślin wykonujesz, używając środków ochrony indywidualnej (kombinezonu, butów gumowych, rękawic gumowych, maski lub półmaski)?			
• Czy kupujesz środki ochrony roślin w oryginalnych i nieuszkodzonych opakowaniach, z czytelną i napisaną w języku polskim etykietą (instrukcją)?			